

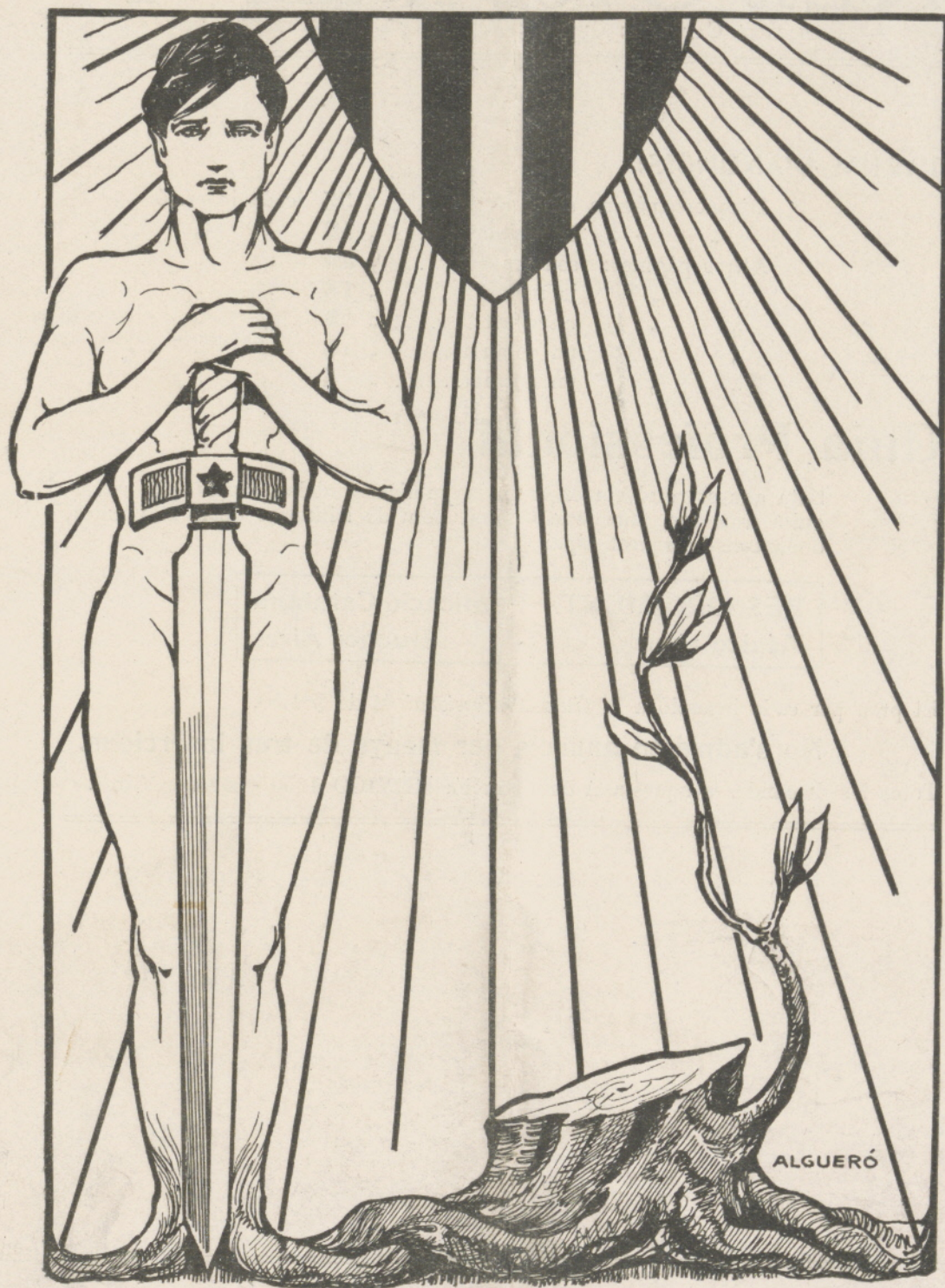
ANY VII

BVENOS
AIRES

489
NÚM. 69

ABRIL
DE 1922

RESSORGIMENT

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: MÉXICO 1356 - BVENOSAIRE

RESSORGIMENT=

PUBLICACIÓ CATALANA: OFICINES: MEXICO 1356 - BUENOS AIRES

TARIFA D'ANUNCIS:

D'aquesta pàgina	sencera.....	\$ 35	cada inserció
"	" la meitat.....	" 18	" "
Altres pàgines:	sencera.....	" 30	" "
"	" la meitat.....	" 16	" "
"	" un quart.....	" 9	" "
"	" un octau.....	" 6	" "
"	" un dotzau.....	" 4	" "

Guia Professional

Sota aquest rétol començarem la publicació dels anuncis que ens siguim tramesos, tant de la Capital com de l'interior de la República, donant-els-hi aquest espai

RESSORGIMENT	Publicació Catalana
México 1356	Buenos Aires

El preu per cada inserció a la *Guia Professional* és de \$ 1.50.

No s'admeten anuncis per menys de tres insercions.

Totes les demandes a aquesta Administració: MEXICO 1356 - Buenos Aires.

RESSORGIMENT

ANY VII

BUENOS AIRES, ABRIL DE 1922

NÚM. 69

DAVANT LES RECENTS ESCOMESES

La manera de comportar-se l'Estat espanyol, i els organismes que d'ell depenen, amb totes les manifestacions de l'ànima catalana no és prou arbitrària encara, pel que hom veu, per a que els homes que porten la direcció política del moviment nos'rat adoptin actituds avinents i assenyalin nous rumbos per tal de desfer-nos de la insostenible càrrega secular que ens capola impiament i perfidiosa tractant, àdhuc, de privar-nos el bleix amb el qual manifestem l'existència d'un poble avar de la seva personalitat.

Anys enrera quan els nostres polítics es mostraven reacis a intervenir en el govern de l'Estat que ens detenta i conculca els nostres drets, se'ns titllava de separatistes d'aquest Estat i com a tals se'ns subjejava a tota llei de vexacions, posant a prova la nostra paciència i la nostra resistència, àdhuc amb l'amenaça de semblar de sal el clos de la nostra demarcació geogràfica. Llavors, però, érem sumament febles; no podíem contestar l'atac amb l'actitud que la nostra dignitat nacional requeria. Ha anat passant temps. Mentrestant Catalunya sentint-se paulatinament més catalana ha anat remouent consciències i amb elles ha iniciat la seva reconstrucció nacional. Simultàniament a aquesta evolució saludable de la Catalunya interna, els nostres polítics assajaren a l'exterior—ens referim amb ço que respecta a l'Estat espanyol— el tòpic de la cordialitat, de la germanor de totes les fraccions ètniques que integren actualment aqueix Estat, organitzant-se expedicions a altres terres — Bascònia, Galícia, etcètera — proclamant la nova doctrina i aconseguint prosèlits. Els resultats d'aquesta campanya foren falaguers. Aviat els nostres homes foren cridats a règies consultes i requerits per a entrar a formar part dels governs de l'Estat. Semblava arribada l'hora en que havia compliment aquella cèlebre frase: Todos somos unos. Els polítics catalans han palestat en la seva actuació estar posseïts d'una voluntat i d'una condescendència que no saltres admirem si, no envegem però els hi admirem si, com sovint invoquen, eren com un sacrifici que s'imposaren per Catalunya.

I ja tenim catalans ministres de l'Estat espanyol. La prova de fidelitat a les seves institucions no podia ésser més clara. Catalunya intervenia en el govern ge-

neral de l'Estat amb una efusió de sentiments i amb una eficiència d'acció dignes de millor reconeixença. Però malgrat això, malgrat totes les mostres d'afecte per part dels Cambó, Ventosa, Rodés, Salvatella, Caralt i Bertran i Musitu; malgrat l'extrema resistència de tots aquests catalans, ministres espanyols, i la col·laboració d'alguns d'ells a obres d'evident perjudici per la Pàtria llur; malgrat tot, repetim, hom no ha pogut vèncer l'odi racial que s'interposa entre Espanya i Catalunya. De res no han servit les genuflexions servils i els constants renunciaments per part dels catalans. L'Espanya d'ara, és la mateixa dels tercios de Flandes i de les colònies americanes, de Cavite i d'Annua. L'esperit del Quixot és amb ella i l'acompanyarà fins a la mort definitiva.

Cal que els polítics catalans se'n donin cabal compte d'aquesta realitat. Ja no és possible suportar més temps l'actual estat de coses entre Espanya i Catalunya. A bastament s'ha demostrat sempre que no hi ha mitjà de coordinar les dues tendències enconrades que posa els dos pobles en un continu mata-degolla. La única solució que s'imposa, lògicament, és la separació. I aquest tòpic que abans era rebutjat per la majoria del poble català,

avui dia s'espera com a única solució del secular problema.

Cridar, anatematitzar, lamentar-nos ara pels greus atacs a l'idioma català que surten de Madrid i altres terres espanyoles; enutjar-nos per les imprecacions i insults adreçats a Catalunya per les paraules avinents i correctes canviades entre l'almirall anglès Nicholson i el dipu't senyor Massó i Llorens, representant de la Mancomunitat, amb ocasió de la visita de l'esquadra anglesa a Barcelona; alçar els punys menaçadors, — per a abaixar-los després sense fer-ne sentir la contundència — per l'agravi a la dignitat nacional ofesa que significa l'atemptat de què és objecte el dret civil català amb la reglamentació del notariat, segons la qual Catalunya fóra envaïda de professionals desconeixadors de la llengua amb què haurien de rebre la voluntat pòstuma del testamentari; protestar de tots aquests greuges i molts altres que diàriament se'ns infereixen, és repetir la cantarella de sempre, i això no diu pas gens amb les característiques austeres de la nostra raça. S'imposa una actitud que acabi d'una vegada amb tota la farsa i col·loqui les coses al lloc que correspon. I aquesta actitud que hom demana ja no admet més dilació.

CRÒNICA CATALANA LES ELECCIONS MUNICIPALS

Si hom no sabés pels diaris un bon temps abans de la data que la llei marca, que una nova elecció es prepara, ho endevinaria prou passejant pels carrers i fins se n'assabentaria sense moure's de casa. Els partits en lluita es basquejen el suficient, i a voltes més del què caldria, per a que el poble s'enteri de que un esdeveniment important es presenta, al qual tot home que es preï d'ésser bon ciutadà no pot ni deu mancar de contribuir-hi. I així és que les parets dels llocs més cèntrics i fins els arbres dels passeigs es veuen empape-rats amb violats cartells de propaganda i els domicilis dels electors invadits de candidatures, circulars i àdhuc cartes de recomanació dels prohoms polítics. Durant quinze dies torna a haver-hi moviment extraordinari en les entitats de barriada i més encara en els centres cab-

dals de partit; durant dues setmanes les reivindicacions i les ideologies que motiven l'existència de les diverses organitzacions polítiques tornen a publicar-se clares i vibrants com toc alerta de clarí, i durant aquest temps s'esperonen els íntims sentiments doctrinaris amb la relació que per a ells pot tenir el resultat de l'elecció.

Després de la lluita, satisfets els uns i decepcionats els altres, es manifesten encara un xic per a no demostrar massa el seu contentament o la seva contrarietat, però, prompte, torna tot a l'encalament d'habitud, a la fredor general, a l'aclaparament que d'un temps ençà sembla haver-se ensenyorit de les agrupacions polítiques. Els cartells colorits de les cantonades s'esmortueixen, les paperetes sobreres es tiren al sac dels papers, les pro-

meses i les declaracions enèrgiques s'evaporen i el ciutadà torna a n'aquell "tant-me-fumisme" exterior que els errors i les culpes dels dirigents han congriat.

En les passades eleccions municipals ha succeït una cosa semblant. El foc d'encenalls d'uns dies, s'ha esvaït; les paraules i les afirmacions se les ha endutes el vent i el poble segueix mostrant-se tan fret com abans. Es té de dir, però, que en aquesta ocasió ni en els moments de més propaganda no hi ha hagut l'escalfor que altres eleccions havien despertat. La gent ha anat a disposar el vot a les urnes com un costum ja après o per a fer prevaler el dret de ciutadania, però, en general, sense gaire entusiasme. Ben lluny semblava ésser aquell temps en què la lluita en els comicis es presentava fortament interessant, com una viventa manifestació de les respectives idees. Demés de les nombroses abstencions i de la gran quantitat de vots en blanc, quants i quants ciutadans no s'amagaven de declarar que, malgrat fer ús del sufragi, no sentien cap fervent passió del triomf del votat!

I no és pas que a la batalla no s'hi presentessin lluitadors! Poques vegades hi han hagut tantes candidatures com en la d'enguany. Demés dels partits polítics amb relativa força pròpia — Lliga Regionalista, lerrouxisme, tradicionalista i "Unió Monàrquica Nacional" — s'han disposat al sacrifici un bon estol de dissidents i de filiació més o menys independent. En molts districtes on es tenien d'eleger tres regidors, s'hi han vist vuit noms que es disposaven a fruir les delícies del triomf o afrontar les amargors de la desfeta...

El resultat ha estat satisfactori per a la Lliga, encara que no ho hagi estat del tot pel nacionalista convençut. Cert és que entre els elegits hi han homes de llarga història catalanesca i joves que porten l'empenta d'una actuació francament patriòtica, però hom no pot menys que planyè's que, junt amb aquests, hagin triomfat en els comicis i sota l'etiqueta catalanista uns noms que res no ens diuen i d'altres que no són pas gens estimables ni gaire esperançadors per ço que fa referència a les reivindicacions nostrades. Creiem que hauria estat preferible que la Lliga hagués plantat cara al perill de perdre alguns llocs mantenint la seva puritat nacionalista, que no uactar amb els que, malgrat el seu autonomisme, no donen masses garanties d'una actuació francament orientada en el sentit que cal.

Dels altres partits no val la pena de parlar-ne gaire. Sense una esquerra catalana seriosa, entenimentada, que hauria donat sens dubte un fort disgust als regionalistes, la lluita quedava concretada entre aquests, les hosts disperses i gairebé desfetes dels anomenats radicals i aquest conglomerat de fracassats i anti-catalans que's nomena pomposament

"Unió Monàrquica Nacional". Les vacants que deixà la Lliga i els seus aliats, les conqueriren els lerrouxistes i un dels molts republicans dissidents que anaren sols a la lluita. Els representants de la "única é indivisible" sofriren la més forta de les derrotes; ni un sol dels candidats pogué surar. El poble, que els coneix de sobres, va donar-los-hi la lliçó que es mereixen. Es més; hom podria afirmar que, sense aquesta xiroia "unión", els regionalistes haurien tingut una votació molt més flaca, car molts dels ciutadans que els hi donaren el vot ho feren tan sols per a evitar un possible aixeribiment de l'exèrcit polític que voldria fer prevaler això que entre nosaltres no pot mai arrelar.

Considerant en bloc les eleccions muni-

cipals, podem heure la impressió optimista que en gairebé tot Catalunya han triomfat els candidats de franca filiació catalanista o els que, almenys, es presenten com a tals. Això vol dir que en la nostra terra ja no és possible fer obstrucció als principis fonamentals de la nostra doctrina. Ara el que cal és que aquesta es manifesti cada dia més clarament, d'una faisó més ostensible i d'un caient més radical, sense esperar que unes eleccions la facin d'actualitat efímera. L'obra del catalanisme té d'ésser de sempre, de tota hora, de cada instant, sense defalliments ni renúncies, sense febleses ni mancament.

Jordi Català.

Barcelona, 28 de febrer, 1922.

D U E S N O T E S

La visita de l'esquadra anglesa. — Uns dies han passat a Barcelona els vaixells anglesos. L'almirall de l'esquadra ha estat rebut a la Mancomunitat als acords de l'himne anglès i de Els Segadors. L'almirall digué que coneixia el plet de Catalunya i desitjava que es resolgués dins de la pau i la cordialitat.

A nosaltres ens consta que, prenent peu d'aquestes afirmacions del cap de l'esquadra britànica, el "Comitè pro-Catalunya" li ha remès una lletra afirmant que els catalans desitgen l'obtenció de la independència dins la cordialitat, però que, si aquesta es té de trencar, s'anirà finalment a la violència. I se-li fa notar que convé que els Estats civilitzats intervinguin per tal que sigui feta justícia a la nostra Pàtria com digué fa tres anys l'ambaixador anglès durant una de les festes de l'Armistici, que veritablement Anglaterra s'havia conduït malament amb Catalunya quan el tractat d'Utrecht! L'almirall rebé amb la susdita lletra una col·lecció de documents publicats pel "Comitè pro-Catalunya" durant la guerra europea, demostratius de l'amor dels catalans vers la causa dels Aliats. Ultra aquests, se li remeteren còpies dels tramesos a la Societat de les Nacions, als assembleistes del Congrés internacional de transports celebrat a Barcelona, etc., etc.

Creiem saber que els documents han produït efecte i que les autoritats espanyoles estan buscant al President del "Comitè pro-Catalunya", En Pere Rus, del qual es diu que es troba ja en aquestes hores a molts quilòmetres de la frontera espanyola. Per això, qualsevulla dia el tornarem a veure per les nostres Rambles, dones ja ens té acostumats a aquestes súbites desaparicions i reaparicions.

* * *

Un paper que ha circulat profusament. — És el que diu així:

"Teatro de la Naturaleza. — ¡Pronto!

Estreno de la tragi-comedia en varias jornadas de gran actualidad, "La farsa de Alhucemas", letra de La Cierva, temas musicales de Maura; 1er. actor y director, Berenguer; 1er. galán, Adb-el-Krim; 1er actor cómico, un comandante cualquiera; apuntadores algo deficientes; los efebos recién salidos de la Academia, harán las veces de damitas jóvenes. — Decorado nuevo de "gran Alarma". — Trajes semi-usados del Aguila. — Entorchados relucientes. Sables de verdad. — Gran reparto de medallas, escapularios y estampillas de la Virgen. — Se reservan plazas de vendedores ambulantes de periódicos, de gran porvenir, para los que resulten estropeados, siempre que pertenezcan a la comparsa. — Aumento de sueldo a los que atisban entre bastidores. — Se sortearán tres autos ofrecidos por el Rey, entre la gente de color. — No confundir este espectáculo con una corrida de toros de poco precio. — Gran apoteosis final: los actores aparecerán abrazados encima de un hermoso montón de cadáveres. — Se despacha en contaduría."

Segons notícies, d'aquests papers se n'han remesos a tots els personatges madrilenys, inclosos els més acostats a les reials persones, i a totes les autoritats hispàniques de Catalunya.

Dintre d'un mes deurà constituïr-se el nou Ajuntament, amb Alcalde Marqués d'Allella. Sembla que s'espera que parli en castellà per a fer-li una ovació.

JORDI BONCOP.

Barcelona 3-3-22.

~~~~~

"Vergonya eterna als que menyspreant l'idioma propi alaben el dels altres", escrigué el Dant. Vergonya als catalans que fan el sord a la crida de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, diem nosaltres.

~~~~~

LA MISSIÓ POLÍTICA DELS CATALANS A SUD-AMÈRICA (*)

E N D R E Ç A

“RESSORGIMENT, la revista dels nostres connacionals a Buenos Aires, ha glossat les insinuacions que J. V. Foix ha emès en aquesta gasetta al marge d'un tema tan capital i vast com són els estudis militars. La glossa fou reproduïda en el darrer número de “Monitor”; els nostres lectors, doncs, ja la coneixen i saben l'esperit que la dictà. Aquest tema el nostre car J. V. Foix l'ampliarà pròximament i mereixerà encara en cròniques ulteriors el més sencer desenrotllament. Paral·lelament publiquem nosaltres una síntesi de la política amb el qual els patriotes que són a l'Amèrica podrien contribuir a la més positiva llibertat de la Pàtria. Són, tant els estudis militars com aquesta política, parts d'un programa de política nacional catalana que “Monitor” farà publicar ben tost en un manifest al qual seguirà una enquesta entre les nostres més representatives personalitats de la política i de l'economia nacionals.

DE LA LLIBERTAT COM A MITE I COM A REALITAT

Els catalans que són al Centre i Sud Amèrica afecceïen la Pàtria d'una guisa singular: plàstica i romàntica. La plàstica és una creació de la distància. Aquell romanticisme la resultant d'una època nostra que podríem dir-ne musical o coral.

De lluny, per imaginacions bressades pel record d'aquell moment patri i enardides encara per lamentables produccions d'innegables valors consagrats, el quadre és bellament simple. Catalunya és la puel·la raptada pel basilisc. I una frisança naix d'aquesta concepció la qual no ha produït, però, encara, el gosat donzell que, glavi al puny, s'arrisqui a la gloriosa aventura. El romanticisme,—i la llibertat com a mite—és un romanticisme d'origen revolucionari gal com l'esclavatge nacional ho és d'origen nòrdic o germànic. Es, per

ventura, el propulsor o el fonament millor per a una empresa política mentre la mena una sereníssima testa ben capaç d'escatir la seva responsabilitat i de no perdre's en l'avèrsia d'aquesta mena d'afeccions; intel·ligent sense cinisme, creient mestre de la seva fe patriòtica, vident del temps i de l'hora, per a aconseguir amorosívil la roent allau passional del poble.

Si una pàtria esdevé òrfena de semblant direcció, poden esdevenir-se dues coses exactament malaurades, que són: o que el romanticisme es trobi en un prou alt creixent i actiu de guisa radical però sempre infructuosa, cosa que porta en sí la desconfita interna i externa de la bella obra iniciada o que impotent encara, o tot just nat i desconeixent la justa potència de la fe que l'abranda s'exhaureixi en crisis i eclipsis d'autòerítica i d'inacció.

Es parlava no fa pas gaire a Catalunya de depressió del nostre nacionalisme: No era, per ventura que ens trobàvem en el segon cas d'aquella regla general? No érem òrfens de direcció verament nacional? No existí la pretesa depressió del nostre patriotisme, però sí, una desorientació, resultat lògic del traspàs del nostre Seny Ordenador en l'hora mateixa que creuava el món damunt el qual havia inserit la realització de les seves màximes esperances. S'ha dit d'Henric Prat de la Riba que havia traspassat a l'hora justa que a la seva vida política convenia. Per què? S'ha pensat bé quina cosa podien esdevenir aquelles altíssimes ment i voluntat polítiques després de 1917? Resignem-nos amb patriòtic dolor a la pèrdua, sense escandallar els escrits de l'Etern Provident.

Catalunya, després de la mort del seu primer President restà, això sí, com un cos decapitat. Aquella coincidència: la d'una manca de direcció total i contínua en el moment de la transformació total de les directrius ideals i de valors del món creà a la nostra política un estat d'interinitat que encara perdura i de la qual podem beneficiar si se l'esmerça a preparar el camí per a l'adveniment d'una nova orientació nacional i ideal nostra; però que risca de perdre's miserablement si la convertim en assídues i no massa ben definides col·laboracions reparació de les falles mortals del que és, avui per avui, l'enemic de les finals que el passat i l'esdevenidor de Catalunya ens comanen.

Ingràvids en el món nou, això som avui nosaltres. Prat de la Riba fou, per contra, el creador de Catalunya i el determinant de la seva gravitació en el món del seu temps. Convenia fer aqueixa curta digressió en adreçar-se als nostres connacionals d'Amèrica tots donats ahir a l'altíssim seny del Fundador i avui francament escèptics de tota política que no anteposi a qualsevol actuació l'absoluta in-

dependència de la Pàtria. Si els nostres cars emigrats han caigut en aquella frau que una manca d'orientació aporta i s'obstin en un romanticisme estèril, honestament poques de coses podrem dir-los. Però, si seguidors de les essències fonamentals del Primer President de la Nació entenen per independència, el reconeixement i domini de les realitats i la coneració de totes elles sota una bella síntesi futura, corona del propi ésser, llavors els escaurà encara d'acomplir una bella comesa en aqueixes belles nacions americanes del Sud.

REALITATS D'AHIR

L'obra gran d'Henric Prat de la Riba és la que féu Catalunya endins; però a la Catalunya nacionalitzada li havia preparat també un programa concret i una doctrina. “De Lisboa al Roine dintre d'un sol Estat, d'un sol Imperi”, vet-aquí en la darrera plana de “La Nacionalitat catalana” el seu testament polític. L'ombra de Bismark planeja damunt el nostre estadista qui albira la grandesa i la gesta de Prússia com el més cobejable destí per Catalunya. Prat de la Riba esdevenia el verb polític de tota una generació. Tot el nostre renaixement nacional és ple de paral·lels amb l'adveniment germànic: es poden citar noms en les nostres arts, en les nostres lletres, i en el pensament i en la política les preferències, que tot naixent pot ser d'un natural idèntic eren marcades per aquella bella ordenació i mètode que faria, primer, de la nostra Catalunya com un gran ducat i, després, la gènesi de l'Imperi ibèric. Històricament aquella política, aquelles preferències trobaven fonament. Per ventura la gesta de Prússia, la nova Alemanya, no era la reacció, el venciment de l'arbitri cesarista de Lluís XIV? Vet-aquí l'espill i l'obra acomplerta. Un idèntic, doble greuge, no el suportaven les nacions d'Ibèria? Qui havia creat la frontera dels pireneus i migpartit Catalunya? Qui havia omplert el tron d'Espanya i governat la Península amb còdies neoclàssics impropis de nosaltres? Qui havia ensorrat les nostres darreres llibertats?... La constitució federativa d'Alemanya era el més bell model per aqueix nou Imperi-Estat que Catalunya havia de fecundar.

Les idees del temps feren la resta. L'imperialisme brillava llavors d'un brill inusitat en les universitats i en els cascos dels regiments germànics, en les doctrines dels pensadors nordamericans i en la noble possessió britànica. L'imperialisme, era la conseqüència lògica d'un nacionalisme triomfant i es doblava d'una moral de la dominació.

I el Seny Ordenador de Catalunya preparava cada dia un poc aquella gran epi-

(*) Sota aquest títol, la revista catalana “Monitor”, de Barcelona, de la qual ens havem ocupat en números anteriors, comença la publicació d'una tanda d'articles adreçats als catalans que moren en el Sud-Amèrica. Per la transcendència que suposa aquest fet, *Ressorgiment* anirà reproduint-los per tal de què arribin a coneixement de tots, reservant-nos per a més endavant els comentaris que suggereixin.

Mentrestant esmentem amb joia el triomf que suposa per una publicació com la nostra l'haver inspirat a un dels sectors d'avanzada dins el pensament català, la publicació d'aquests articles que poden orientar-nos en el camí que seguim devés la fita dels alts destins de la nostra Pàtria. — Nota de la Direcció.

fania que ens hauria fet mestres realissims de la llibertat més positiva i de la màxima glòria; quan heu's ací que un terrible batall commou l'atenció dels mortals i els emplaça a la pugna més formidable dels segles. Eren les acaballes de juliol del 14. El camp semblava obrir-se per una gran experiència. Catalunya, la nostra Catalunya oficial, continuava la seva conquesta interior i el seu programa peninsular. Un moment hi hagué que forçà la caminada i hores vigner en les quals el gran ideal apar que vol esquinçar el vel que l'amaga a la llum. Però no:

la pedra llençada fa la corba sense atènyer l'alçària del seu destí. S'obre un parèntesi: al nostre Primer se li agreuja la malaltia i a les primeries d'agost lliura la seva ànima a Déu. Catalunya ha estat decapitada. Un any després moria, o més ben dit, s'iniciava la mort, del món pel qual se l'havia concebut. Catalunya, sense cap, amb un ideal que va perdent la pesantor és, en la nova atmòsfera, una nebulosa ingràvida.

JOSEP CARBONELL.

(Continuarà.)

C O N F I D È N C I E S

Cal admirar verament als pobres socis de la Lliga Regionalista. Amb tantes concentracions com se fan a Madrid per tal de donar a Espanya un govern estable i representatiu, qualsevol s'escapa de que el facin ministre o de que l'obliguin a acceptar sumís el sacrifici d'un secretariat o d'una direcció.

No cal dir que dintre de la Lliga hi ha un tant per cent considerable de bons nacionalistes que odien la política de l'Espanya gran on els porta la gent directora, però tots ells senten en el fons del pit una veu que els obliga a declarar com el batlle pitarese de l'Esquella de la Torratxa: —Primer el partit que tot!...

Aquesta disciplina s'aguanta purament per la manca d'una esquerra competent, però és un fet insòlit en la història de la política catalana, car les forces que integren el partit d'En Cambó no són pas precisament reclutades de les classes socials menys il·lustrades ni pel fet de llegir "La Veu de Catalunya" i pagar la quota a un centre adherit s'han després d'aquella proverbial indomabilitat catalana.

Després de la lliçó de bonaminyonia i resignació que dona en el moment actual la gent de la Lliga, cal desmentir la llegendària teoria de que cap poble no hi ha que es pugui comparar en rebeldia al poble català. Es una nota dolorosa que cal consignar.

Dintre del mateix ordre hi ha una nota còmica. S'ha de convenir que ço que és tràgic en un ambient pot adquirir una força còmica en altre. Fer a un nacionalista català ministre o alt funcionari de l'Estat espanyol, a base d'una disciplina de partit, malgrat hi hagi per part de l'elegit una convicció de conveniència del moment, pot resultar personalment tràgic en càrrec ocupat. Però aquesta tragèdia esdevé extraordinàriament grotesca si els personatges són castellans i tenen en la política el seu *modus vivendi*. No cal dir que en les conxorxes, maquinacions i intrigues jugades per aquesta casta social

detestable hi tenen un paper principalíssim les vanitats familiars, preferentment les d'origen femení. Un exemple formidable el tenim en la tríade de *generales* que ocupen els alts llocs del govern colonial de Barcelona: capitania general, govern civil i quefatura de policia. No hi ha cap aristòcrata que no hagi somniat com a felicitat suprema aplegar en vetllada o *soirée* dintre sa casa *las tres distinguidas hijas*. Completament colonial!

Kómos està indignat en veure la misèria espiritual que denuncien aquests fets. I la seva indignació puja al màxim grau quan veu que els de dalt juguen a misèries i en canvi els de sota es troben esclafats per l'odi d'uns i l'oblit dels altres. El cas darrerament consignat a Centelles em guardi de mentir: Un aplec d'excursionistes, principalment elements de l'Orfeó Català, Orfeó Gracienc i Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria de Barcelona anaren a passar un dia de festa a Centelles. A la tarda, en davallar de la muntanya per a retornar a la ciutat cantaren cançons i himnes on solament els ocells podien sentir enveja. La guàrdia civil (!) de servei en aquella vila havia sortit a voltar fora de la població i sense que la calor justificqués una set massa imperativa feren ingestió vinosa per tal d'ofegar-la el dia que es presentés el cas. Els efectes immediats de la vinassa foren, però, una intensificació de patriotisme fins al punt de pretenir salvar la *madre patria* de l'agressió d'aquells cantaires mitjançant els màusers homicides. Per un veritable atzar n'hi hagué un jorn de dol.

Caldria més redimir l'honor d'Espanya al Rif o assegurar la pau de Catalunya i la vida dels catalans? Quin li sembla, senyor Cambó, que és el problema previ?

Kómos.

Barcelona, març, 1922.

P A L I N G E N È S I A

A F. B.

Del Puig de les Marietes bé me'n tinc de recordar. Quasi bé al bell mig es troba de la plana d'Empordà.

Arborats de fe hi pujàvem amb uns llibres a la mà, tot pensant com Catalunya es podria alliberar.

Infants érem — ja calia, per a tant de somniar! — Plens d'esperances tan vives, no podíem pas pensar quin llarg camí seguiria per a poder-se salvar la Pàtria, l'amor primera que ens venia a despertar!

—Mossèn Cinto ens deia coses, Dona Dolors Monserdà; els vells, i els nous d'aleshores que ens venien a la mà, dels poetes de la terra que la sabien cantar.

Ja sabíem que parlaven oradors ací i allà, dient ço que convenia per' la Pàtria deslliurar. Ja la història ens enardia del nostre passat preclar. — Quan érem dalt la muntanya, ai que era pur l'alenar!

Ja no hi havia garrigues que ens punxessin en passar. Ja no rodolaven pedres que ens fessin empassegar. Al bell cim de la muntanya quin aire tan bo que hi fa! Jo estenia ben bé els braços, que em volia rabejar amb l'oreig de nostra terra i el del mar, que hom veia enllà.

—Ai muntanyes, ai planures, ai tot tu, mon Empordà! —

Aquell vent que em modelava fent-me els vestits voleiar, amb veu d'amor em contava que jo venia d'enllà, d'enllà dels segles i que era una anella, per' lligar l'"ahir" de la nostra terra i el seu sospirat "demà".

I jo em deia "Sóc prou bella?"

Ma salut, forta serà, si due l'"ahir" de ma Pàtria i dorm en mi el seu "demà"?

Lluny, al pla, les oliveres feien claps d'un to gris clar; jo somniava en Atenes, tot pensant que a l'Empordà els grecs per llargs temps hi foren i potsé ens hi van deixar de sa gentilesa i gràcia un tresor. Mes, què serà tan formós com ço que alena dins nostre terror preclar, per a amar-ho sobre tota cosa? Què millor hi haurà, per a nosaltres?

Ja fèiem
juraments, per al "demà"
que el vèiem tan a la vora
com si fos ben a tocar.

—Ai amor de nostra terra,
que ens eres tan novença.
Ai, la dolça adolescència
que ens sabia enlluernar!—
Del Puig de les Marietes
no me'n sé pas oblidar.
De la part de cap a França,
lluny, els Pireneus hi ha.
Les muntanyes, cap a Lleida
ja no es poden albirar;
al ponent el Collçacabra
i el Montseny, poc més ençà.
Girona, rera muntanyes
de la Selva. Çà i enllà
l'amor de la nostra terra;

Barcelona, ja no fa
per la vista dalerosa
de qui la voi contemplar.

—Ai muntanyes, ai planures,
ai tot tu, mon Empordà.
Tramuntana regalada,
que fas malures enllà!—
De la part on surt el sol
enlaire, Bagü es veurà:
semblen un vol de colomes
les cases blanques que hi ha;
i està al mig les serralades
que el mar ens volen tapar;
la farola i l'ermitatge
d'aquell Sant Sebastià
que l'estimen i veneren
els pobles de l'Empordà;
Montgrí, Sant Pere de Roda
i un paradís més enllà.

I la nostra mar llatina
des del Cap de Creus, ençà
fins allà on l'esguard arriba
Costa de Llevant enllà,
viles i pobles s'estenen
que fan goig de contemplar.
—Dolça terra catalana,
bé t'havem tots d'estimar,
si en el fons de tes entranyes
una tal grandesa hi ha
que et renoves i et renoves,
mentre els segles veus passar.
Fóssis pedra sobre pedra
te'n sabries aixecar.
Ara que ets jardins i pobles
i un bell seny et sap guiar:
que a prop sigui l'hora santa,
que és tan llarga d'esperar!

Gràcia B. de Llorens.

POLÍTICA NACIONALISTA QUE S'IMPOSA

Hauríem de fer història llarga, del descapdellament polític nacionalista, des de la Solidaritat fins a l'Assemblea de Parlamentaris, perquè aquestes ratlles sortissin més arrodonides. Però, quin nacionalista és de trenta anys, "que no recordi tot aquest procés, qui no recordarà: el programa mínim del Tívoli; la Llei d'Administració Local; les Festes de la Unitat Catalana; i, la històrica i apoteòsica Assemblea de Parlamentaris?... Tot això, són episodis de fresca memòria.

Doncs, prescindim, de repetir-ho una altra vegada i deixeu-me anar directament a la crítica de ço que ha passat després, i treure una impressió real, de l'actual estat polític del nostre problema de llibertat, i en conseqüència concretar la feina que cal fer per a aixecar aquest estat depressiu que avui aclapara al nostre poble, i arribar promptament a la definitiva obtenció de la llibertat absoluta, política i administrativa, front de l'Estat espanyol que avui ens la detenta.

L'Assemblea de Parlamentaris, conseqüència de l'acte d'afirmació de la Unitat catalana, organitzat per la *Lliga Regionalista*. Allavors, aquesta entitat, es féu mestressa de la total opinió nacionalista del nostre poble, i per tant, ella fou la inspiradora d'aquell moment revolucionari del 19 de juliol del 1917. I es clar, allavors Catalunya, havia aconseguit posicionar-se d'un estat d'ànim bèl·lic que feia més de cent anys no havia pogut aconseguir amb tant pletòric entusiasme.

Excusen que aquell moviment no prengué més volada, els successos de la Setmana Còmica, promoguda pel general *Persianas*. Però, si, més tard, va tornar a ressorgir, als finals de l'octubre d'aquell mateix any, amb la creació del Ministeri García-Prieto, en el qual hi aportaren el seu aval els nacionalistes, representats, per En Ventosa i en Rodés: Heu's aquí

que avui podem afirmar, que allò fou una primera equivocació del nacionalisme català. En Ventosa i En Rodés, sortiren d'aquell Ministeri, davant la impossibilitat de poder introduir en el Missatge de la Corona, quelcom només, de ço que havia estat essència d'aquella Assemblea de Parlamentaris.

La vella política espanyolista, tot seguit, trobà la solució. I quina solució més sarcàstica!... En Ventosa va inaugurar la *moda*, de que en els Ministeris que es constituïssin, almenys hi havia d'haver un català. I tal dit, tal fet. El substitut d'En Ventosa, fou la grotesca figura del malaurat Comte de Caralt.

L'excitació del poble s'havia deixat créixer massa, per què amb calma es deixés descabdellar el demés de la política espanyola, en mig d'una farsa indigna. La situació, cada dia era pitjor i las circumstàncies de veritable crisi que, allavors, passava el país, produïdes pel trastorn de la guerra mundial, exigien una solució determinant, que de moment donés la sensació de veritable serietat. I vingué el Govern Nacional, del qual formà part En Cambó i, més tard, també En Ventosa.

I ja sabem que al presentar-se la qüestió del plet català, perquè les delegacions a la Mancomunitat no eren prou i s'exigia l'autonomia, el Govern Nacional, va fracassar.

Vingué la campanya de l'Estatut avalat pel plebiscit de tots els Ajuntaments de Catalunya, fent-se'n solemne entrega al Govern d'En García-Prieto... I signé rebut amb significada fredor.

Va pujar En Romanones, creant la cèlebre Comissió Extra-parlamentària i amb un sens fi de probabilitats, que ja feien veure l'autonomia en la butxaca d'En Cambó. El cèlebre discurs d'En Maura, signé ço que hi tirà una galleda d'aigua freda...

Altra vegada, la qüestió dels militars, entrebancaren la vida del Govern i foren causa de la inevitable dimissió d'En Romanones...

Pujà En Sánchez Toca, Allendesalazar, Dato... La qüestió social prengué increment. I el plet nacionalista quedà esmortuït, sens que els polítics catalans intervinguessin per res per la solució d'aquell moment que cada dia es feia més difícil per la causa de la llibertat catalana.

Assassinaren En Dato. Política de repressió contra el sindicalisme, guerra del Marroc, i altra vegada En Cambó Ministre d'Espanya, sens demanar condicions de cap mena, que poguessin ésser profitoses per la causa de la llibertat de la Pàtria, que l'havia fet gran.

I el poble mentrestant, aquell poble català que no feia gaire temps, en plena Rambla, anava a cops de tranca contra els militars i cridava *Viva Catalunya lliure!*... després, hi anava braç braçet en les formacions del *sometent*, fent juraments de fidelitat a la bandera tirana i tot, per a defensar no el patrimoni de la llibertat pàtria, sinó el patrimoni de la calderilla del calaix.

I després succeïren els vergonyosos fets del Marroc i amb una docilitat heroica, sens regateig de cap mena, euita-corrents hi oferien llurs cabals i fins les vides de llurs fills.

La qüestió nacionalista, havia pres tot l'aspecte d'una qüestió secundària i, fins a cert punt, se la considerava enutjosa si hom en feia algun retret. El benestar purament personal, s'havia apoderat tant dels de dalt com dels de baix. Cap d'aquests dos elements, saberem veure que aquella situació era precisament una causa del no ésser nosaltres lliures, que les nostres aspiracions patriòtiques no fossin satisfetes. La qüestió sindicalista era degut a la mala legislació social de l'Es-

tat espanyol. I el desastre de Melilla, de una probada immoralitat de la política administrativa, I heu's aquí, que quan era hora de que el poble català, sens distinció de classes, es posés de cara a cara contra l'Estat espanyol, és quan se li mostrà el més entusiasta servent.

I, naturalment, conseqüència fatal ha estat que arribéssim en aquest moment màxim de depressió espiritual patriòtica.

Tot just començada la campanya del Marroc, tot just En Cambó prengué possessió de la poltrona del Ministeri de Finances, un sector molt reduït d'elements nacionalistes, a qui la depressió de l'esperit nacionalista encara no els hi havia consumit el foc sagrat de l'amor a la llibertat de Catalunya, afrontant tots els perills, amenaces i contingències polítiques, esmolaren el tremp de la ploma i publicaren el valent setmanari *L'Estevet*.

Quantes crítiques malicioses no ha meregut l'obra santa d'aquests xicots abnegats! Tota la seva actuació ha estat un apostolat ofert a la Pàtria, emprenent una campanya de crítica dura, però, d'afirmació alhora. I això ha portat avui, com inevitablement havia de succeir per què el nostre poble no és masell, una reconfortadora reacció de l'esperit nacionalista, donant lloc a què avui ja es facin eficaces gestions per a la formació d'un Partit Separatista Català. Res de dretes ni res d'esquerres, en el sentit polític. El nacionalisme és una qüestió social, car es refereix a un cas de llibertat col·lectiva. Si s'han d'admetre els adjectius de dreta i esquerra, només poden considerar-se, en ço que es refereix al problema nacionalista, per ésser més moderat o més radical. Però, les qüestions, religioses i polítiques, en el sentit de formes de govern, seran qüestions purament secundàries, que si algun dia han d'ésser considerades en l'ordre del dia, serà el jorn aquell en que la independència de Catalunya sigui un fet.

Avui com avui, les impressions de la formació d'aquest Partit, que vos anuncio, són fortament optimistes. Tot ho fa preveure, tant la noblesa dels sentiments que l'inspiren, com les importants i autoritzades personalitats del veritable nacionalisme que amb força entusiasme l'impulsen a llur constitució.

Tan de bo aquest anunci tingui efectivitat, tan de bo dins d'aquest Partit hi entri a formar part tot el poble de Catalunya, pletòric d'entusiasme i decisió. Tan de bo, que en els moments de tota prova ningú dubti d'anar a ocupar son lloc, fins al sacrifici de la vida, darrera de la barricada, sócol gloriós del monument que les nostres generacions successores aixecaran als màrtirs de la Catalunya independent.

A. HURTADO I MONRÓS.

Barcelona, 19 de febrer de 1922.

CATALUNYA EN EL MÓN

Senyalem a "L'Ordre français du Sud-Est" (nº del 22 gener), diari de Niça, un excel·lent article de Pierre Rouquette sobre "le nationalisme catalan". En la introducció diu l'il·lustre estudiós:

"Aucune manifestation de cet esprit d'ordre qui faisait la vertu de notre civilisation occidentale et que l'Europe retrouve péniblement aujourd'hui, ne saurait demeurer étrange à ce journal. La renaissance littéraire et politique de la Catalogne espagnole en este une des plus attachantes et des plus chargées de promesses. Loin de nous la pensée de nous immiscer dans les affaires intérieures de l'Espagne.

Ce qui nous occupe c'est une méthode, une vue des choses sociales et des questions européennes, une floraison nouvelle des lettres classiques, dont l'exemple nous est offert sur ce rivage méditerranéen."

Després, considera justament:

"Le nationalisme catalan se présente comme une doctrine d'ordre en politique intérieure et internationale; ce n'est plus le droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, mais la conscience des forces de l'esprit que possède la Catalogne "parcelle de Rome", et le sens de sa mission latine, plus urgent que jamais devant les entreprises de la barbarie.

M. Joan Estelrich, Directeur de l'Expansion Catalane et publiciste ami de la France, définissait ainsi à Tolouse, le 15 Mai dernier, la position du catalanisme: "Nous voulons constituer un Etat uniquement Catalan; nous travaillons à l'unité politique de tous les Catalans sans l'aide

de personne". Voilà pour le nationalisme. "Mais lorsqu'il s'agit pour nous de prendre conscience de notre origine, notre concept d'une patrie spirituelle s'élargit, nous nous sentons profondément occitans... Et je vous diari plus encore: Nous avons l'orgueil de croire que c'est chez nous, là-bas, que se relève avec le plus de vitalité moderne et de puissance le vieil esprit occitan, que Barcelone peut aspirer à devenir un centre latin; que nous sommes le soutien de la meilleure latinité; et que personne ne peut mieux que nous exiger des nations soeurs qu'elles renouvellent leur baptême de latinité pour suivre la voie de la concorde humaine". Et voilà pour l'impérialisme: c'est le rayonnement spirituel dans le monde d'une nation originale et forte."

Finalment, Pierre Rouquette anuncia:

"A travers les journaux et les revues de langue catalane tels que le grand quotidien de Barcelone la "Veu de Catalunya", et les periodiques mensuels: "La Revista", "Le Bulletin des Jeunesses Nationalistes", "Monitor", a travers la merveilleuse gerbe de poèmes, de romans, d'oeuvres de critique publiés chaque année par Josep Carner, Josep-Maria Popez-Picó, Carles Riba, Guerau de Liost, Joan Aleover, Alfons Maseras, Ventura Gassol, Marià Manent, et tant d'autres que nous ne pouvons nommer en une fois, nous verrons comment la Catalogne réalise cette "organisation classique de la vie et de l'âme moderne" dont parlait magnifiquement Joan Estelrich, l'an dernier, dans son discours de Santo Estello."

ENS HI ADHERIM!

Davant l'esgarriosa agonia lenta del poble rus assetjat de fam per l'Europa prepotent com a càstic pel delictes d'haber-se rebel·lat contra la tirania dels Romanoff i haver triomfat en la lluita sostinguda per a derrocar-los, Catalunya alça la veu en aquests moments de greus responsabilitats. I és el benemèrit fogar de nacionalisme immaculat, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, el que en nom de la Pàtria fa vibrar un clam de protesta pel crim de lesa humanitat que és comet contra aquell poble màrtir supeditat des de fa segles a la més afrontosa humiliació.

Sentim un goig immens en veure com és una institució eminentment nacionalista la que romp el silenci que arreu del món s'observa davant la Rússia que mor en una agonia espaventable.

RESSORGIMENT s'adhereix a la protesta

de Catalunya alçant la veu per a que cessi el calvari d'aquell poble que té dret, com els altres, a la vida i a la llibertat.

Veieu el manifest esmentat. Diu:

PER LA RUSSIA QUE ES MOR

Catalans:

Les estadístiques ens revelen que en els països bel·ligerants bloquejats en la gran guerra, el nombre de morts civils a conseqüència de les privacions ocasionades pel setge, iguala o supera la xifra ja prou afrosa dels morts traumàtics en els camps de batalla. Mentre cents de milers d'homes morien en les trinxeres, cents de milers de vells, dones i criatures morien en l'interior del país, víctimes de malalties que no podien resistir els llurs organismes minats per la misèria i els sofriments morals.

Doncs bé; tres anys després de feta la pau i obertes les fronteres, contra un país aquesta guerra continua. Al llevant d'Europa, milions d'homes, dones i infants són menaçats de morir de fam pel bloqueig dels Estats Europeus dominats per les oligarquies burgeses. Es una lluita implacable d'interessos creats, contra les noves ideologies que els atempten. No és hora d'exaltar o repudiar les encarnacions, sànes o monstruoses, d'aquestes ideologies; és hora de què cessin els efectes inics del cercle de ferro posat al seu voltant pel capitalisme internacional.

Rússia es mor de fam, i això la Humanitat no pot consentir-ho. El règim soviètic serà o no expressió de la voluntat de la majoria del poble rus; però no és per la fam com se'l deu impulsar a manifestar-se en contra. Aquest procediment, el procediment del bloqueig, no fa sinó contribuir a que es dissimulin, sota un nimbe d'heroisme, les possibles errors del règim nou. Menys dubtós era el cas del czarisme, detentador impúdic de la sobirania popular, i Europa no esgrimí mai contra d'ell l'arma innoble del "paete de la fam".

La misèria no es pot intentar aminorar

amb subscripcions que, per elevades que siguin, seran sempre ridícules en relació a l'extensió immensa del mal. Els mateixos que hauran provocat la desgràcia, no tindran inconvenient en allistar-s'hi per a més gran afront del poble de Rússia i en la secreta convicció de la ineficàcia del remei. La misèria russa sols la solidaritat internacional pot evitar-la, fent que les relacions econòmiques, comercials i de tota mena, de tots els pobles, sien represes amb aquell país.

Sols les manifestacions, cada dia creixents, de la solidaritat internacional, secundades per la tècnica dels transports, havien aconseguit desterrar, semblava que definitivament, el flagell de la fam d'entre els pobles civilitzats. Ha estat precisa la desfeta, sense parió, de valors morals ofegades pel materialisme abassegador desvetllat per la gran guerra, perquè una part de la Humanitat, la que es considerava més civilitzada, gosés usar l'arma de la fam contra un gran poble pel sol deliete d'haver-se produït autòctonament en la determinació dels seus sistemes d'organització social i política.

Es hora ja de què la opinió pública

es mostri decididament favorable a la represa de les relacions comercials amb Rússia.

Catalans: Rússia es mor de fam perquè els pobles d'Europa li tanquen les portes. Aquestes portes que les oligarquies capitalistes han tancat, el proletariat de tots els països es disposa a obrir-les. Els pobles que primer cedeixen a aquest impuls generós, seran dignificats davant de la Humanitat sencera. Catalans! Volgheu que Catalunya sigui d'aquests pobles! — Barcelona, 17 de febrer de 1922. — *El Consell Directiu del "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria"*.

~~~~~

Tot bon català nacionalista no ha d'esperar ésser sol·licitat per a formar part de la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. El seu deure és apressar-se espontàniament a inscriure's-hi.

~~~~~

UNA FOTOGRAFIA HISTÒRICA

Moment històric d'ésser signada en el Casal Català de Buenos Aires, pels representants de les entitats catalanes del Nord, Centre i Sud-Amèrica, l'acta amb què hom farà entrega al Govern de Catalunya de la Bandera costejada per subscripció popular. Aquesta Bandera, que hom pot veure en la fotografia, serà hissada, solemniament, en el Palau de la Generalitat Catalana la propinent diada de Sant Jordi.

FRAGMENT SIMBÒLIC

TRÍPTIC ETERN

Orient!... Jo vull anar-hi a l'Orient... Allà on surt la llum i la vida... Vull ésser besat free a free pels llavis del sol... Viure amb ell en partícula lluminosa o, com papelló de llum, morir cremat pel foc de sa mirada!...

M A T Í

Del gris-fosc, el pla ha esdevingut verd-violaci. El pit de natura comença suaument a bategar i en la solemnia quietud de la matinada, sembla el soroll d'un refregament de parpres, obrint-se al nou jorn.

L'horitzó fa poc d'un to plomós s'ha tornat iritzat i encenent-se en un nimbe porpra-or, l'astre rei apareix darrera el eingle i dona el primer petó de llum a la plana, que s'estremeix de goig. Ferits pel seu reflex, els botonets de rosada, llueixen tricòmies diamantines i rodolen damunt dels pàmpols verds, com llàgrimes políeromes.

L'ample planura escola llurs artèries rialleres, entre els marges enflorats, on hi van les abelles a embriagar-se en els perfums de les poncelles en eclosió.

Les gotlles, trovaires de la deessa Ceres, rastregen entre els brins d'or de sa cabellera esplendent, anunciant amb ses cantades, la festa del blat.

Picotejant els fruits de les figueres, eis oriols dansen per les branques, amb cants de joia.

En les tupides copes de l'alzinar, les eadernerres riuen amb arpegis. El euent de ven avergonyida, diu sa lletania, de notes curtes i apagades.

L'aureneta amb vol intermitent, frega arran de terra aixecant polsaguera.

Els pinsans, baixen al pla a colles i es paren en les pomeres amb refilets.

Per les passerres dels rierols, la cueta balla saltant de pedra en pedra i en els cristal·lins aigua-moixos de la salzereda, els bous quietament s'hi emmirallen.

Tot és vida... Tot respira vida... Els fruits que ahir, en gestació, balancejaven en la sina de les coses s'han obert a la llum.

Embolcallats pel resplendent astre, els nous creuats de l'Entusiasme i de la Fe, el front alt i fixa la mirada, contemplen son poder lluminós.

Nova sang i nova vida!...

Els novells pal·ladins de l'Anhel i de la Força, els portaveus de Renovació afilerats abaix la plana, obeint a deessa Voluntat, la qual crida retorna a l'orella

l'acústica de l'espai, pugen al eingle a cercar el sol!...

La cinglera és alta i el sol ja en fuig!... Què hi fa, si la flama encen llurs cors i la Fe els guia!

Per les ombres dels baes i els lloms de les carenes, un eixam humà puja estalonnant-se i els davanters, al caure vençuts, són reemplaçats per altres que sofreixen la mateixa sort al defallir...

El que cau, cau, i no té dret ni raó d'aixecar-se. Cada cos és un nou escaló i els gemes dels caiguts, són ofegats pels cants dels victoriosos.

A baix el dalit creix; a dalt flaqueja... A migjorn, els capdavanters arribaran a la cima...

Oh els forts, que fruïran de la cima!...

T A R D A

El sol en plena magnitud, arriba en el centre de la immensa volta.

La seva escalfor arronça les energies i aplanar les voluntats, com si un enorme pop, de roents tentacles, empresonés la Vida...

L'abstracció, conquesta les intel·ligències i adorm els cors.

La cima està curulla de conqueridors, que exànimes, ni tenen esma per a obrir-se lloc entre aquell mur de carn.

En llurs rostres, duen reflexat l'esforç i el sacrifici.

La Fe els aixeca de l'abatiment i, al reaccionar, proven de guanyar el darrer obstacle.

Oh, sí!... Darrera el cordó humà hi ha la llum... hi ha d'haver la llum!...

Des del caire de la cinglera s'obira en la plana la bellugadissa d'un eixam humà...

Es la Joventut que puja...

N I T

El sol se'n va... La tarda agonitza i la plana s'endola... La Vida fuig... fuig cavalcant en les ombres...

Les aus nocturnes xisclen furiosament per damunt dels caps, com vol de corbs disputant-se un festí de carn. Hi ha moments que llur aleteig es percep tan aprop, que el cos, no és més que un coixí animat, on cent mil agulles de gel s'hi clavessin...

Al lluny, foscament, es perfilen muntanyes, com fantasmes sortint d'ultratomba. El cercle mateix, amb ses ondulacions esfumades, sembla una macàbrica sardana ballada per monstres...

L'aquiló, embriac de vèrtic, xisela i udola empaïtant ombres i més ombres.

En sos remolins, s'hi retoreen els naufrags de la Fe, lluitant impotents per a lliurar-se dels lligams de la Raó.

Esperits alats, com sorgits de l'Avern, de rialles sarcàstiques i fredes ironies, volten a l'entorn, en cavalcada de befes.

Les tombes s'obren amb estrèpit i una processó espectral, interminable, passa cerimoniosament mormolant gemes i queixes i de dins les conques dels seus cranis buits, guspiregen lleus fosforescències, que s'apaguen en el crespó de la nit bruna...

Porugament apretats, a cada impressió, el mur de carn trontolla. Els últims guanyen lloc als primers... De quan en quan, un ai d'espant tremola en la fosca... Un de menys!...

Quan l'aua neixi, la testa del eingle apaireixerà neta per la muda escombra del Temps.

Els poes que quedin esperant la llum, la Joventut que puja per torn els treurà...

Abim! Els cossos cauen en la buidor de l'espai, on les ombres són espesses com llot...

Oh quan la llum vingui... perquè la llum surt d'ací... ha de sortir d'ací...

Perquè no es fa la llum? On sou Fe? Perquè m'heu deixat? Us demano a crits, us demano a plors i les ombres em responen...

Tine fret...

On sóc?

I jo sóc?

Perquè sóc?

De cop s'obra la porta i una alenada de fret i de fosca m'embolcalla, engolint-me en l'eterna nit dels segles d'on ningú en torna...

Ningú?...

Ningú.

M. Bandranas-Palà.

~~~~~

Es un deure d'honor i una missió d'alt patriotisme per a tot bon català l'inserir el seu nom a les llistes de socis de la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Els catalans de l'Argentina poden fer-ho per mitjà de les Delegacions constituïdes a Mendoza, Córdoba, Rosario i Buenos Aires (Florida, 150).

~~~~~

L'EMBELELLIMENT DE LA MUNTANYA DE MONTJUÏC

Tres bonics aspectes de la muntanya de Montjuïc completament transformada amb motiu de l'Exposició d'Indústries Elèctriques que s'hi realitzarà l'any 1925. La fotografia del mig dona idea del lloc on abans hi havia la típica « Font del Gat ».

LA CIUTAT MALALTA
CANÇÓ D'«APATXE»

I

Al carrer d'en Trenta i en un pis humit
vaig néixe' una tarda voltada pel vici;
mon pare era *pinxo* perdut i embrutit,
la mare una dona que feia l'ofici.
Quinze anys no tenia que em van deshonrar
i encara avui sento la veu de la mare:
—Mossa, cal que *trotis* que ens has d'ajudar;
tens un cos molsut i tens bona cara.
I al portal sortia amb aire mandrós
i al que m'ho pagava venia el meu cos
fins que d'un *apatxe*, de França expulsat,
vaig ésser l'amiga i ell em féu costat.

I d'ell aprenguí
un cant que fa així:
Viure o morir
tot m'és igual;
sé que la fi
que em toca a mi
és anar al pal.

II

Ell va ser el *meu home* fins que per dissort
varen *enzampar-lo* al temps que *punxava*;
mentre el condemnaven a pena de mort
ell, dels del jurat, encara es mofava.
Entrant en capella: «No temis,—va dir,—
és en aquesta hora que cal ser valenta;
ben poc em faria l'haver de morir
si per cas et veia alegre i contenta.
Conserva aquesta *eina* que mai m'ha traït,
té la fulla prima de tant que ha servit.

Serà l'aliança que et recordarà
que, siguis on siguis, tu m'has de venjà.

I anant a la mort
cantava més fort:
Viure o morir
tot m'és igual;
sé que la fi
que em toca a mi
és anar al pal.

III

D'ençà que al *meu home* van executar
augmenta dins meu la set de venjar-me.
Els crims que diria, si pogués parlar
l'*eina* que al morir mon *apatxe* va dar-me.
Els que a mi s'acosten demanant amor
un cop en mos braços hi deixen la vida;
l'*apatxe* va ensenyar-me els camins del cor
i el *modo* de fer mortal la ferida.
Per tot allà on passo el dol vaig sembrant;
la mort del *meu home* vaig ara venjant.
I si la justícia un dia em duu al pal,
tal com ell cantava cantaré jo igual

rient bojament
davant de la gent:
Viure o morir
m'és ben igual;
sé que la fi
que em toca a mi
és morir al pal.

M. POAL-AREGALL.

rar a una gesta bèl·lica aliena, més en
sentim en constatar que la major part
dels nostres germans que han deixat la
vida damunt les àrides terres africanes,
sentien com nosaltres els ideals llibera-
dors de la nostra Catalunya, però un im-
peratiu al qual no es veieren amb prou
coratge de desobeir, els obligà a pendre
l'arma en defensa d'una causa inhumana.
Ells, nacionalistes catalans, lluitant con-
tra un poble que l'únic pecat que ha co-
mès en aqueixa emergència és estimar
massa la llibertat, la dignitat pròpia i la
independència de la seva terra! Aquesta
cruel paradoxa fa esborronar.

Han caigut més catalans al Marroc que
no irlandesos durant les revoltes que de-
terminaren el triomf de l'Estat lliure d'Ir-
landa.

Quant més no valia que aqueixa sang
catalana innocent s'hagués vessat genero-
sament i heroica en holocaust a la lliber-
tat de la Pàtria! Almenys les generacions
futures exalçarien el nom dels que hi hau-
rien deixat la vida i el seu record perdu-
raria nibat de l'aureola dels màrtirs.
Ara no; el sacrifici dels milers de cata-
lans restarà anònim. Passada la lluita ja
ningú el recordarà i la posteritat tindrà
per a ells la més cruel de les oblidances.
Catalunya, lamentant pregonament la
mort de tots, no podrà agrair-los res, i
Espanya incapaç de valorar el seu esforç
hi correspondrà tiranitzant, oprimint més
encara la Pàtria que els veié néixer.

Malaguanyada joventut! Malaguanyada
vides que us immoleu debades en una
guerra vil per a defensar la ignomínia
d'un poble que us és estrany i rabiosa-
ment hostil! Malaguanyada sang que es
perd inútilment! Tanta com se'n regateja
per al triomf de la llibertat de Catalunya!

P. DE REIG.

~~~~~

La quota de soci de l'Associació Protec-
tora de l'Ensenyança Catalana és irrisò-
ria. Ningú pot al·legar raons d'economia
per a desentendre's-en. Dos pessors trimes-
trals estan a l'abast de totes les fortunes.

~~~~~

SACRIFICI ESTÈRIL

La premsa suara arribada de Catalunya
ens assabenta les víctimes hagueses al Ma-
rroc durant la campanya del desastre
d'Annual ençà.

En llegir els comentaris que es fan al
crescent número de baixes catalanes sen-
tim una esgarripança de dolor i de ver-
gonya alhora. Dolor per la sang vessada
inútilment; vergonya per la nostra con-

dició humiliant d'haver de defensar amb
la vida un país amb el qual no ens lliga
cap afecte ni cap vinele de sang, ans al-
trament, ens en separa un abís immens;
una incompatibilitat racial a bastament
demostrada i és, ensems, el país que més
odi sent envers nosaltres, el país que de-
tenta les nostres preuades llibertats.

I si vergonya ens fa l'haver de coope-

EL PATRIOTISME DELS CATALANS D'AMÈRICA

Indubtablement és un fet real, de grans valors espirituals que es tradueixen en actes suggerents i altament meritoris per als que en són iniciadors o actors personals i col·lectius de les tantes i tan diverses manifestacions amb que s'exterioritza en aquestes terres americanes aquest sentiment innat i indestructible com és l'amor de pàtria.

Tots els homes de totes les races, fins d'aquelles que no s'han commogut per les lluites intestines de la civilització moderna, contemporània — quasi podríem dir-ne medieval — tots la sentim aquesta amor a la terra que ens ha vist néixer.

I aquesta amor, com tota obra filla de la naturalesa, creix i es fa gran i arriba a una major edat a mesura que els anys passen i els aconteixements se succeeixen l'un darrere l'altre; i aquests fets i les transformacions naturals en la vida dels pobles, inevitables en la via ascendent del progrés de la humanitat, fan néixer en la consciència dels homes un sentiment de convicció tal, una voluntat i decisió tan fermes en llurs opinions, que en molts casos són interpretades aquestes en un sentit completament oposat al que realment tenen; fins podem dir que són conceptuats *crims de lesa pàtria*, aquells conceptes que són nascuts del fons més sincer i honorat d'aquelles consciències tan íntimament abnegades i patriòtiques.

El patriotisme dels catalans d'Amèrica no ha arribat, però, a la sublimitat de consciència col·lectiva en ço que fa referència al sacrifici per la pàtria. Té un altre aspecte més evolutiu, més suaument doleficat i ennoblit per la magnificència d'alguns, l'abnegació pecuniària dels més i l'esperit d'exhibició de molts altres, però que en el conjunt, és un bell sentiment d'amor a la pàtria que no s'exterioritza amb grans entusiasmes ni estridències. No aplaudeix ni protesta; podríem dir-ne un patriotisme platònic.

I malgrat aquesta prudència i suavitat de procediments en l'actuació patriòtica dels catalans d'Amèrica, els germans de l'altra banda de l'Atlàntic s'espanten i es ruboritzen quan llegeixen les revistes catalanes d'aquestes terres lliures, americanes. I saben per què?... Aquest és el fons del tema que m'obliga a escriure aquest article, la consideració del qual el poso al criteri dels catalans patriotes, sincers, en terres americanes que vulguin tractar-lo públicament, a fi de desfer malentesos i suavitzar les asprors que puguin existir per les discordançies de criteri en aquests afers de pàtria als quals estem tots obligats, i que porten tant d'enrenou d'un temps ençà entre els catalans de l'una i l'altra banda del gran cristall que ens separa.

El patriotisme dels catalans d'Amèrica, estudiat en conjunt i analitzats els seus

actes en tots els aspectes, podem dir que existeix; ningú no el pot negar, com tampoc ningú pot ignorar que a dintre aquesta gran consciència dels catalans d'Amèrica, hi ha uns esperits sincers i abnegats, hi ha uns homes intel·lectuals, selectes, plens de joventut i energies, honrats i patriotes fins al sacrifici. Aquests homes que sortiren de Catalunya fa deu, vint, trenta anys portant en llur consciència l'esperit de l'ànima catalana, avui sotmesa encara a un estrany poder dominador, aquests homes estan avui escampats per totes les Amèriques. Des de la gran República del Nord, passant per l'ex-colònia espanyola, la xamosa República Cubana, fins a totes les Repúbliques Sud-Americanes, aquests catalans patriotes fan sentir d'un cap a l'altre la veu conscient de la Catalunya lliure. I aquests homes, justament aquests, són els que espanten i fan ruboritzar als germans nostres de Catalunya; i aquesta sensació de temor, solament aquesta covardia tan poc dissimulada, els fa veure en llurs esveraments només que obcecacions sectàries i radicalismes extemporanis allà on hi ha tan sols un patriotisme pur, noble i sincer; un patriotisme que té una visió tan clara del moment actual de Catalunya, que mai no podrà transigir amb la política intervencionista del cabdill català que ha portat Catalunya a cinquanta anys enrera en el camí de ses reivindicacions nacionals.

Aquests catalans d'Amèrica que en les planes de llurs revistes sostingudes amb sacrificis morals i materials, lluiten i escampen arreu del món les ànsies, els sofriments i les necessitats imperioses de Catalunya per a conquerir la sobirania absoluta d'un poble en plena llibertat, tal com li correspon per ses condicions ètniques i geogràfiques, malgrat avui pretinguin demostrar-nos el contrari els que vint anys enrera ho pregonaven als quatre vents; aquests catalans que avui en terres americanes són requerits per intel·lectuals i cabdills polítics de la nostra terra a depositar aquesta nostra actitud radical i enèrgica enfront de tantes claudicacions vergonyoses, indignes de la serietat de la causa per la llibertat d'un poble oprimint; aquests catalans han de ser un altre dia — no molt llunyà — el motor dinàmic que ha d'impulsar els homes de Catalunya a la fita dreturera que ha de conduir-los a la suprema aspiració de llibertat per la pàtria.

Però aquests homes no poden ser els d'avui. No és En Cambó ni cap dels que el segueixen en sa política construccionista per la *España grande* els que han de portar la transformació radical de Catalunya.

El poble català sabrà reaccionar d'aquesta trista sotmissió en que avui viu

com anestesiat pels falsos apòstols, ambiciosos i plens d'audàcia, que l'enganyen amb tota mena d'oripells i farses indignes.

Si, n'estem segurs. No és llunyà el dia en que Catalunya sabrà elegir-los als seus homes íntegres, austers, bons patriotes que sàpiguen anar a Madrid a exigir, no a pidolar i entaular-se per un plat de lleties.

Catalunya els té aquests homes; els ha tingut sempre. Un altre dia tractarem aquest tòpic per a demostrar com ha estat possible que aquests homes no s'hagin imposat en la direcció del moviment patriòtic de la nostra terra.

Avui sols falta que el poble es desperti i obri els ulls a les realitats viventes, després dels greus desenganys soferts i el sorollós fracàs de la política oportunista i sempre constructiva que, en l'ordre patriòtic i en referència a Catalunya, aquestes paraules són el sinònim de la farsa indigna, més indigna i més traïdora quan aquesta és feta amb el nom sagrat de la pàtria ofesa, sempre posat als llavis.

Els catalans d'Amèrica hem d'estimular-lo al poble de Catalunya en el camí de les reivindicacions nacionals i per a fer-ho és necessari una major organització, una forta cohesió en l'acció comú; en una paraula: amb la nostra acció constant, posats al *habla* des de el Nord al Sud-Amèrica, la veu de Catalunya té de resonar potent, proclamant ben alt el seu dret indiscutible a una completa independència.

Joan B. Alemany i Borràs.

LES REVISTES

Jordi Erin. Barcelona. Núms. 1 i 2.

Periòdic aflamat en ideals nacionalistes que lliura una batalla quinzenal contra els poders detentadors de la llibertat de Catalunya. Molt ben orientat, ben escrit i d'acurada presentació tipogràfica. Benvingut sigui el company de brega per la dignitat nacional de la Pàtria.

Nostra Revista. Tarragona. Any II, núm. 5.

Portaveu de l'Orfeó Tarragoní, en el qual trobem unes cròniques xiroies escrites "des de càn Buenos" i signades pel subversiu compatriota P. Redón. Informació de la vida de l'entitat, literatura, excursionisme, etc.

La Renaixensa Martinenca. Barcelona. Núms. 1 i 2.

Orgue de la "Joventut Catalunya" de Sant Martí, està escrita per plomes jove-níssimes que senten intensament els ideals que han d'alliberar la Pàtria.

N-M.

DEL VIURE LLEUGER

Escriure l'elogi de les sabates velles és una cosa tan vulgar que no val la pena d'esmerçar-hi el temps que inconscientment es pert. En tot i això, potser l'amable llegidor haurà passat els ulls, igual que nosaltres, per damunt la fulla dominical d'un quotidià d'aquesta capital, que passa per ésser el més ben conceput, que féu l'elogi de les sabates velles. Fer l'elogi d'aquestes humils servidores de les més baixes extremitats del cos humà — perquè som nosaltres sols qui usem calçat d'aquesta mena — ens sembla cosa verament excepcional. S'ha de tenir en compte que les sabates velles, encara que hom vulgui honorar-les com es mereixen, sempre es ressentiran planyívolament per haver aguantat el pes feixuc, o lleuger, d'aquell qui se n'ha servit, mantes vegades sense miraments, tractant-les talment com si no fossin dignes de la manyaguera més fervent per part d'aquell qui les porta ficades als peus. Però això ningú ho té en compte. Tothom diu que les sabates no mereixen sinó tenir-les tothora ben cirades per tal que, a l'esguard de la gent, si són velles, que donin la impressió que no tenen el llarg servei que duen acomplert; si són noves que el cuir vagi prenent sua-

vitat per a que els peus no hagin de sofrir els capricis de l'estretor d'unes sabates que els tenen presoners. Perquè, senyors, no hi ha res tan agradós com veure unes sabates estretes que tenen a llur disposició els peus massa molsuts d'un individu de pretensions estètiques. Tot això, si en comprar el calçat un hom no és afecte a les normes que regeixen tot el mecanisme de la vanitat, ho evita tot seguit. N'hi ha d'altres; però, que no es prevalen i, naturalment, esdevenen víctimes de les desferres, manipulades fins a l'infinit, de les bèsties útils o l'home: bous, cavalls, cabres i tota la fauna dels ruminants, que proporcionen la pell per a fer les sabates. Essent així, l'elogi de les sabates velles quasi ens apar una irreverència comesa en contra de tan nobles bèsties. Si en compte de fer l'elogi de les sabates velles, l'autor hagués fet l'elogi de les sabates noves, nosaltres, tot i haver llegit amb molta d'atenció el seu treball, que s'ho mereixia per ésser escrit per un dels més espirituals escriptors argentins, bé prou li ho hauríem remerciat d'una altra faiso. Però, de totes passades, sembla que l'escriptor que ens ocupa és un fervent enamorat de les coses que co-

mencen a perdre llur característica personalitat. A nosaltres ens hauria meravellat que ens hagués contat, tal com, indubtablement, és capaç de fer-ho, la història d'un parell de sabates "dernier eri", acabades d'estrenar i als peus d'una d'aquelles damiselles que sovint admiren per seu pas tan rítmic, tan encisador quan va a saltirons com un ocellet que surt del niu per primera vegada. O bé aqueixa altra d'unes sabatoncs de doble sola, tacó reforçat, cosides a mà per un sabater tradicional, que encara n'hi ha, i als peus d'un home que pateixi d'ulls de poll i en ple hivern. Llavors sí, el goig hauria estat gran, perquè en la descripció d'aitals facècies, per poc compassiu que hom siga, s'arriba a plànyer de tot cor els nous màrtirs voluntaris qui cerquen, daleren només, l'alliberament de llurs extremitats inferiors per tal de lliurar-les dels tirans que les anorren. Però l'escriptor que ens ha ocupat no tingué la dèria nostra en escriure el seu elogi de les sabates velles. El dia que escrigui el de les sabates noves, per a nosaltres serà l'escriptor de les delícies i les penes, com un nou descobridor d'allò que defugim, essent-ne víctimes, perquè volem, s'entén.

TRINITARI MESTRE.

Catàleg de Llibres Catalans

En venda, per la Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana: FLORIDA 150 Bs. As.

BIBLIOTECA CATALANA: (Cada volum, \$ 1.25)

Joaquim Ruira: Pinya de rosa (Volum I i II).
Llorenç Ribet: Els camins del Paradís perdut.
Gabriel Maura: Aigoforts.
J. Pons i Massaveu: L'auca de la Pepa.
J. Roig i Raventós: Argelaga florida.
Santiago Rusiñol: Proses triades.
Victor Catalá: La mare balena.
Prudenci Bertrana: Els herois.
Carles Soldevila: L'abrandament.
Marquès de Camps: Cortal Mari.
Josep Morató: Arran del cingle.
Llorenç Ribet: Els sants de Catalunya. (Dos volums).

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

Joaquim Folguera: Poesies \$ 1.—
" " Les noves valors de la poesia catalana 1.50
Pere Benavent: Epigrames (Poesies) 1.—
Salvador Albert: Amiel 2.—

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

Pompeu Fabra: Gramàtica catalana \$ 1.—
Josep Galí: Aritmètica i Geometria 1.20
R. Monjo i Segura: Promptuari Ortogràfic Català 1.—
Pompeu Fabra: Diccionari Ortogràfic de l'Institut 3.—
A. Rovira i Virgili: Diccionari Català-Castellà i Castellà-Català 6.—

OBRES TEATRALS

Angel Guimerà: L'ànima és meua \$ 1.—
" " Aigua que corre 1.—
" " El fill del Rei 1.—
Ignaci Iglesias: Fructidor 1.—
" " Foc-follet 1.—
" " L'home de palla 1.—
" " La reina del cor 0.50

Avel·lí Artís: Mai se fa tard si el cor és jove 1.—
" " A cor distret sagetes noves 1.—
Santiago Rusiñol: El redemptor 1.—
" " Dol d'"alivio" 0.75
" " Llibertat 1.—
" " El pintor de miracles 0.75
" " La intel·lectual 1.—
" " El titella pròdig 0.75
" " Cors de dona 1.—
" " La llei d'herència 1.—
" " El teatre per dins 0.75
" " La "merienda" fraternal 0.75

Biblioteca Valenciana:

F. Caballero, Camins de Llum (Versos) \$ 1.50
Puig Espert, Nits d'Hivern 1.50
Gramàtica Valenciana 0.35
Influència Política de Sant Vicens Ferré 0.35
E. Martínez Ferrando, Arxiu Municipal de València 0.50
" " Cançons per al poble 0.50

Altres Edicions:

F. Cambó, Vuit mesos en el Ministeri de Foment \$ 3.75
Postals de Catalunya (col·leccions de 20) 1.—

Calendari Català MANELIC 1922

BLOC I TARJA TAMANY GRAN: \$ 2.50

" " " PETIT: \$ 1.50

Apresseu-vos a fer la demanda puix en resten pocs exemplars.

ESTÀ EN VENDA: Edició especial del darrer llibre de versos de l'eminent JERONI ZANNÉ: AIGUAFORTS I AIGÜES VESSANTS PREU: \$ 2.50

NOTÍCIES

Es a Buenos Aires, arribat suara de la Pàtria, el notabilíssim literat i periodista català En Rafel Marquina qui ve a aquestes repúbliques sud-americanes per afers relacionats amb la seva professió i amb missions especials dels diaris "La Veu de Catalunya", de la capital de la nostra Pàtria, i "El Sol", de la capital d'Espanya.

Saludem al pulcre escriptor català i ens posem a les seves ordres per a tot el que poguem esser-li útils per tal de servir la cultura i la llibertat de Catalunya. D'una i altra se'n capté sovint En Rafel Marquina.

—:— Ens és agradós assabentar als llegidors de RESSORGIMENT l'aparició d'una nova Biblioteca destinada a divulgar econòmicament la producció literària catalana i les obres dels grans autors estrangers traduïdes al català. Aquesta empresa editorial que la Biblioteca Popular "Estel" es proposa, ve a substituir col·leccions benemèrites tals com l'enyorada Biblioteca Popular de "L'Avenç", que tanta glòria donà a la literatura catalana. No gens menys l'"Estel" ens donarà la producció estrangera que hagi assolit la universalitat per mitjà de traduccions acurades.

S'ha constituït un patronat de la Bi-

blioteca Popular "Estel", essent integrat pels escriptors Josep Carner, Joan Crexells, J. V. Foix, Marià Manent, Tomàs Garcés i Jaume Bofill i Ferro, noms que són una garantia de solvència literària.

Cada volum es vendrà al preu d'una pesseta i hom pot subscriure's per mitjà de RESSORGIMENT, amb les condicions següents: Sis volums, durant un semestre, cinc pessetes. Dotze volums, durant un any, deu pessetes.

—:— La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a Córdoba es disposa celebrar la festivitat de Sant Jordi, patró de Catalunya, amb una representació teatral del drama de N'Ignaci Iglesias retolat "El cor del poble".

Altament l'objecte de la Comissió Delegada és, també, recollir cabals amb destí a la patriòtica finalitat de la institució que representen.

Celebraríem que l'èxit fos esclatant en tots sentits.

—:— Hom anuncia a Buenos Aires la pròxima arribada de la que fou genial actriu del teatre català Na Marguerida Xirgu, que actualment recorre les repúbliques de Centre Amèrica.

Hom diu, així mateix, que la Xirgu actuarà en el Teatre Cervantes.

HOMENATGE AL DOCTOR MARTÍ I JULIÀ

A la llista de subscripció oberta en aquestes pàgines de RESSORGIMENT per a contribuir a costejar la placa que es col·locarà pròximament a la façana de la casa on morí l'inoblidable definidor del nacionalisme català i il·lustre home de ciència, havem d'afegir-hi els següents donatius:

<i>Suma anterior</i>	\$ 12.—
Joan B. Alemany i Borràs ..	2.—
Josepa M. d'Alemany	1.—
Pepeta Alemany i Masferrer ..	1.—
Elsa Alemany i Masferrer ...	1.—
Joan B. Gacia	3.—
Assumpte C. de Gacia	1.—
Maria Gacia i Carbonells	1.—
Ermengol Vila i Vallès	1.—
Joan J. Llorens	1.—
Maria Gràcia B. de Llorens ..	1.—
Joan Llorens i Bassa	1.—
Mireia Llorens i Bassa	1.—
Sara Llorens i Bassa	1.—
Conrad Torra	1.—
Emili Pagès	1.—

Fem avinent als nostres llegidors que la subscripció és oberta fins el dia 30 del corrent mes.

"EL TREBOL"

UN. TEL. 2302, LIBERTAD

CARLOS PELLEGRINI, 516

Joieria i Rellotgeria Graells Germans

F A B R I C A N T S

N. 1.

Botons per a punys, dos brillants i diamants, or i platí

\$ 170.—

N. 2.

Botons per a punys, dos brillants i diamants, or i platí

\$ 170.—

N. 3.

Botons per a punys, dos brillants i diamants, or i platí

\$ 180.—

N. 4.

Botons per a punys, ònix i diamants, or i platí

\$ 225.—

PREUS DE RECLAM

MODELS NOUS
I VARIATS

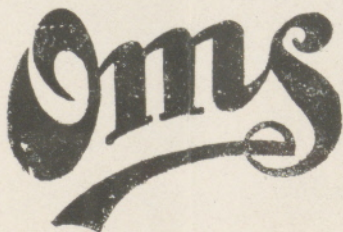
CASA FUNDADA L'ANY 1910

RELOTGES DE TOTES
MARQUES

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

SUCURSAL: **Sarmiento, 1444**

Unió Telefónica **4571**, Rivadavia

Coop. Telefónica **2918**, Central

Coop. Telefónica **2919**, Central

TORTELLS CALENTS DUES VEGADES EL DIA

Tots els dies: Palos de Jacob, Panellets, Braços de Gitano, Persianes, Bescuits
"OMS", Secalls, Borregos, Carquinyolis, etc.

COQUES D'ARENYS

Totes les tardes, les delicioses Coques de Pinyons i de Lladons.

*Fem memòria que apart d'això tot l'assortit
de MASAS que té aquesta casa és fet al dia.*

Vi d'Alella i Xampany Codorniu
PROVEU ELS TORTELLS DE LA CASA OMS

Impremta Fontana

de Fontana & Traverso

Avenida de Mayo 1139

U. T. 6336, Rivadavia

BUENOS AIRES.

MATALASSOS a l'estil català

(REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA

Coop. Telefónica 551, (Oest)

YAPEYÚ, 978

BUENOS AIRES

FARMACIA CATALANA

DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda.

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA

Unió Telef. 1133 (Libertad)

BUENOS AIRES

CARNISSERIA I CANSALADERIA

DE

RABASSA, GERMANS

VENDES A L'ENGRÒS I A LA MENUDA

Gran ASSORTIT de PERNILS, PALETES i VENTRESCA

ALSINA 2328 - Mercat Ciutat de Bs. Aires

Coop. Tel. 2261, Central

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixos especials.

L'Atlàntida

Dipòsit d'olis i Sabó Morando

Queviures diversos.

Especialitat en Olis d'Oliva Finíssims

J. CABRÉ i Cia.

Sucursal:

ESTADOS UNIDOS, 1599 (Xamfrà Cevallos)

Independencia 1573

U. T. 5532, (Libertad)

"LA BARCELONESA" ^{DE} M. HILL

Casa especial en **PERNILS** cuits, crus i fumats.

FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA.

Vendes a l'engròs i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102

Bs. AIRES

Un. Tel. 3818 (Buen Orden) Escritori: PERÚ 1534

Frigorífic i Fàbrica: TEMPERLEY (F.C.S.)

Casa de Canvi i Loteria Nacional "LA FORTUNA"

Fundada
l'any 1905.

DE PERE FARRÉ

Avinguda San Martin 1440, MENDOZA

SUB-AGENT DE LA LOTERÍA NACIONAL

AGENT DE LES LOTERIES CAIXES POPU-
LARS D'ESTALVIS DE LES PROVINCIAS
DE BUENOS AIRES I CÓRDOBA.

Passatges marítims

Anexe: Articles de cigarrería
La Elegancia Saló d'enllustar el calçat

Postals Patriòtiques:

PRIMERA: Damunt d'una suggerent al·legoria, a tres tintes
els retrats dels doctors Martí i Julià, i Solé i Pla.

SEGONA: Facsimil de la bandera de la Unió Catalanista, i
retrats d'En Guimerà i d'En Folguera i Durán.

TERCERA: Façana del Palau de la Generalitat Catalana i
retrats d'En Prat de la Riba i d'En Puig i Cadafalch.

Belles Tricromies:

Preu: \$ 0.10 c. u.

Demaneu-les a la Redacció de «RESSORGIMENT»:
México, 1356 - Buenos Aires.

Confiteria "La Ideal"

de Enric Masats

Chile 1402 Xamfrà, S. José

M'és agradós informar a la colònia catalana
que si volen trobar els genuïns

Tortells de Massapà, Crema, Cabell d'àngel, Braços de gitano, Palos de
Jacob, Bescuits de la Reina, Prussians, Coques de llardous, Ensaïmades i
Cristines, visitin la CONFITERIA "LA IDEAL". Trobaran també, un gran assortit
de Carquinyolis, Secalls, Borregos, Melindros, etc. Gran assortit de Bombons
i Caramels de totes classes.

FESTES DE PASQUA:

Gran assortit de **MONES** de tota mena al clàssic costum de la nostra terra
Es reben encàrrecs per a fer-ne d'especials

Especialitat en tot el que sigui Pastell Català